

YAŞLILARLA SAĞLIKLI YAŞAM

Editörler

Leman KUTLU

Dilek BAYKAL

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-399-369-6

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Yaşlılarla Sağlıklı Yaşam

Yayıncı Sertifika No
47518

Editörler
Leman KUTLU
ORCID iD: 0000-0001-6393-8328
Dilek BAYKAL
ORCID iD: 0000-0001-5965-9318

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
MED003000

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

DOI
10.37609/akya.2800

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tam amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

Kütüphane Kimlik Kartı

Yaşlılarla Sağlıklı Yaşam / editörler : Leman Kutlu, Dilek Baykal.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
175 s. : şekil, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253993696

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Yaşlılık fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik yönleri olan bir süreç olup yaşamın çocukluk, gençlik, yetişkinlik gibi doğal ve kaçınılmaz bir dönemidir. İnsan ömrünün uzamasıyla yaşlıların küresel boyutta genel nüfus içindeki oranları da hızla artış göstermektedir. Bu artış yaşlılık döneminin getirdiği değişikliklere uyumunda biyopsikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki süreçleri etkilemekte sağlığının korunmasına, geliştirilmesine, hastalıklarının tedavisine, bakımına ve rehabilitasyonuna yönelik hizmetleri çeşitlendirmekte ve artırmaktadır. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar sağlıklı yaşlanma ve yaşlılıkta yaşam kalitesinin artırılması konuları üzerinde önemle durmaktadırlar.

Her birey doğumundan ölümüne kadar belirli gelişim dönemlerinden geçeceği ve bir gün yaşlanacağı gerçeğinin farkındalığı ile yaşmalıdır. Sağlıklı yaşlanmanın nesilden nesile aktarılan değerli bir miras gibi görülebilmesi, biyopsikososyal olarak sağlıklı bir yaşam sürdürülebilmesi ve toplumun her bireyine bu farkındalığın kazandırılabilmesi için multidisipliner işbirliğinin önemli olduğu unutulmamalıdır.

Buradan yola çıkarak özellikle sağlıkla ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin (hemşirelik, fizyoterapi, beslenme, ebelik vb) yaşlı sağlığının arttırılmasına yönelik ihtiyaç duydukları bilgiye kolayca ulaşabilecekleri temel konuların "Yaşlılarla Sağlıklı Yaşam" adlı kitabımızda sunulması amaçlanmıştır.

Kitap yaşlı sağlığının korunması, sürdürülmesi ve arttırılmasına yönelik fiziksel aktivite, beslenme, cinsel yaşam, uyku ve dinlenme, akılcı ilaç kullanımı, bağışıklama, kronik hastalıklar, ruh sağlığı ve sosyal destek hizmetleri konularını içeren dokuz bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde ele alınan konularda yaşlı sağlığını olumlu ve olumsuz etkileyen faktörler bilimsel araştırma sonuçları doğrultusunda sunulmuştur. Güncel literatür bilgilerine dayandırılan bölümlerde yazarlar her okuyucunun anlayabileceği bir dille yazmaya özen göstermişlerdir. Bu yönüyle sağlık profesyoneli olmaya aday öğrencilerin yararlanabileceği bir kaynak olmasının yanısıra diğer bireylerin de başvurabilecekleri bir kaynak olma özelliğine sahiptir.

"Yaşlılarla Sağlıklı Yaşam" adlı kitabımızın oluşturulmasında bilgi birikimi ve deneyimlerini bilimsel bilgiler ışığında aktaran tüm bölüm yazarlarına teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Leman Kutlu

Dr. Öğr. Üyesi Dilek Baykal

“Yaşlılık perdelerin kapandığı, yaşam oyununun tüm sırlarının ortaya çıktığı, aktörün sahneyi terk etmesinin yaklaştığı bir safhadır. Bu safhada oyuncu, sahnelediği oyunun kendisi ve başkalarının beğenilmesini arzu eder. O zaman mutlu olur. Sahneden mutlu bir şekilde iner. Ama başarısız bir oyun sergilediğine inanırsa, bu oyunu sergilediğine pişman olur. Bu yüzden yaşlanan her toplumun temel hedefi, işten arındırılmış bir yaşlılık yaratmak yerine, pişmanlık duygusundan arındırılmış bir yaşlılık yaratmak olmalıdır” (Tufan, 2003*).

*TUFAN, İsmail (2003). Modernleşen Türkiye’de Yaşlılık ve Yaşlanmak: Yaşlanmanın Sosyolojisi, İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınları.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1. YAŞLILARDA SAĞLIKLI BESLENME	1
<i>Kardelen YOLDAŞ</i> <i>Hülya YILMAZ ÖNAL</i>	
BÖLÜM 2. YAŞLILARDA EGZERSİZ	19
<i>Aybüke ERSİN</i>	
BÖLÜM 3. UYKU VE DİNLENME	35
<i>Emel Emine KAYIKÇI</i> <i>Dilek BAYKAL</i>	
BÖLÜM 4. SAĞLIKLI CİNSEL YAŞAM	53
<i>Feride YIĞIT</i>	
BÖLÜM 5. YAŞLILARDA BAĞIŞIKLAMA	77
<i>Gamze UĞUR</i> <i>Meryem YILDIZ AYVAZ</i>	
BÖLÜM 6. YAŞLILARDA KRONİK HASTALIKLAR	91
<i>Dilek BAYKAL</i> <i>Necmiye ÇÖMLEKÇİ</i>	
BÖLÜM 7. YAŞLILARDA RUH SAĞLIĞI	113
<i>Leman KUTLU</i> <i>Vesile ADIGÜZEL</i>	
BÖLÜM 8. YAŞLI BİREYLERDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI	139
<i>Kadriye Nilay GENÇ</i> <i>Yasemin ÖZER GÜÇLÜEL</i>	
BÖLÜM 9. SOSYAL DESTEK HİZMETLERİ	159
<i>Gülcan KENDİRKIRAN</i>	

YAZARLAR

Arş. Gör. Kardelen YOLDAŞ

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç. Dr. Hülya YILMAZ ÖNAL

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Toplum Beslenmesi AD.

Dr. Öğr. Üyesi Aybüke ERSİN

İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Emel Emine KAYIKÇI

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Dilek BAYKAL

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Feride YİĞİT

İstanbul Topkapı Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu Anestezi Programı

Öğr. Gör. Gamze UĞUR

Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakımı Programı

Dr. Öğr. Üyesi Meryem YILDIZ AYVAZ

Koç Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi

Arş. Gör. Dr. Necmiye ÇÖMLEKÇİ

Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Lemar KUTLU

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL

Yalova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Kadriye Nilay GENÇ

Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÖZER GÜÇLÜEL

Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Gülcan KENDİRKIRAN

Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü